

Mali trgovec

Izhaja vsako soboto. Naročnina se plačuje vnaprej in stane letno Din 84,—, polletno Din 41,—, mesečno Din 7,—. Rokopisov ne vračamo. Uprava in uredništvo: Gregorčičeva ulica šte. 23, telefon šte. 2552. Poštni predal 169. Čekovni račun šte. 15.420.

Leto II.

Ljubljana, 8. novembra 1930.

štev. 45.

Sezona, obroki in promet.

Pod označbo »promet« razumemo v trgovini skupno vrednost v gotovi dobi prodanega blaga. Tako razlikujemo z ozirom na časovno dobo: dnevni, tedenski, mesečni, četrtletni, polletni ali celoletni promet. Poleg tega razlikujemo tudi skoraj pri vsaki vrsti trgovine takozvani sezonski in izvensezonski promet. Vsaka posamezna vrsta trgovine namreč v gotovem letnem času prodaja mnogo več kot v drugem delu leta, bodisi, da se to nanaša na njene lokalne (krajne) razmere, bodisi, da se v gotovem letnem času glavno blago trgovine bolj potrebuje. V letoviščih in zdraviliščih je sezona trgovine istovetna z letoviščno ali zdraviliščno sezono. Izjemo seveda tvorijo tisti predmeti trgovine, ki jih potrebuje domače prebivalstvo tudi v izvensezonskem času za lastno porabo. Največkrat pa je sezona trgovine odvisna od njenega glavnega prodajnega predmeta. Tako imajo n. pr. manufakturne trgovine glavno sezono od poznega jesenskega pa do zgodnjega pomladanskega časa. Specerijske trgovine na videz nimajo nobene izrazite sezone; vendar lahko vsak trgovec opazi, da ima navzlic temu skoraj sleherni prodajni predmet svojo več ali manj točno določeno sezono ter mora z ozirom na to tudi paziti, da ima ob pričetku sezone tudi dovolj potrebnega blaga na zalogi. Sezonski čas za posamezne predmete se seveda ravna po potrebah letnih časov: spomladi gredo n. pr. na deželi predmeti, ki so potrebni za obdelovanje zemlje, razna semena etc. V po-

letju sledi navadno mrtva sezona in šele v pozni jeseni pridejo zopet ti predmeti do veljave, dočim se v zimskem času poljsko delo prenese navadno samo še na gozdno delo. Na deželi se pa takrat mnogo potrebujejo predmeti za domačo obrt in slično. Z ozirom na zasluzek je sezona v poljedelskih krajih gotovo na višku takrat, ko so kmetje spravili svoj pridelek v denar in pričeli kriti svoje lastne blagovne potrebe.

Kakor se tedaj višina prometa v veliki meri ravna po sezoni, ni odvisna izključno le od nje, marveč v veliko večji meri od tega, kako zna trgovec svoj promet povišati. Od zmožnosti in volje trgovca je odvisno, da dvigne sezonski in izvensezonski promet prav izdatno potom pridobivanja novih odjemalcev.

Od višine prometa je odvisna tudi višina dobička. Prometa pa ne bode večali s tem, da starim odjemalcem vsilite več blaga kot so ga namenjeni nakupiti, marveč s tem, da k starim odjemalcem pridobite vedno še nekaj novih.

Tudi drugih načinov za povišanje prometa pozna današnja trgovina veliko. Eden najbolj znanih je n. pr. način obročne prodaje. Dosedanja statistika o uspehu obročne prodaje je precej protislovna; dočim se nekatere tvrdke pohvalijo, da so z obročno prodajo dvignile svoj promet za 30 do 45 odstotkov, se prav te tvrdke na drugi strani pritožujejo, da se v največ slučajih dobiček ni niti izdaleč dvignil sorazmerno s povišanim prometom, oziroma je ostal

navzlic z obročnimi prodajami povečanemu prometu na stari višini. Neredki pa so celo slučaji, da so obročne prodaje prinesle podjetju celo občutno izgubo, ker kupovalci niso izpolnili svojih plačilnih obveznosti:

Pri uvajanju obročnega prodajnega sistema mora trgovec pred vsem računati z dvema okoliščinama:

1. Ali ima za uvedbo tega sistema dovolj kapitala in

2. ali ima vse potrebne zmožnosti, da se o značaju in premoženjskih razmerah kupovalcev ter njih plačilni moči dovolj natančno pouči.

Poleg tega pa mora še pred tem vzeti v obzir značaj predmeta, ki ga namerava prodajati na obroke. Gotovo je, da življenskih potrebščin ne bo nikdo prodajal na obroke. Pač pa so razni poljedelski in drugi stroji, kolesa in slični predmeti, ki pa morajo že predstavljati gotovo vrednost, da celo obleka, obuvalo, oprava itd. danes že povsod znani kot predmeti obročne prodaje.

Trgovcu na deželi ni težko dobiti zastopstvo ali komisijsko prodajo gotovih strojev in sličnih predmetov današnje domače potrebe. S priključitvijo takega zastopstva si odpre vedno nov vir za povečanje prometa in dobička, običajno pa pri tem naveže stike z novimi interesi ter je od njegove spretnosti odvisno, da jih priključi h krogu svojih stalnih odjemalcev. Uspešna prodaja takih predmetov pa je skoraj povsod vezana z uvedbo sistema obročne trgovine.

Za prvi pogoj upeljave obročnega sistema smo že določili: razpolaganje s primernim kapitalom. Obročna trgovina, ako hoče biti res uspešna in dobičkanosna, zahteva kapital.

Ako trgovec sam nima kapitala, mora poskusiti, da dobi kredit pri podjetju, katerega predmete namerava prodajati na obroke. On sam mora prevzeti jamstvo za kupce. Ako je podjetje zadosti močno, se navadno zadovolji z garancijo v obliki menice, ki jo podpiše kupec in žirira trgovec.

V slučaju, da podjetje ne more ali ne če sprejeti trgovčeve ponudbe ter zahteva za res rentabilne in dobro »ido-

če« predmete takojšnje plačilo, a trgovec nima dovolj kapitala in so vse okoliščine za obročno prodajo res ugodne, naj se obrne na najbolj poznani denarni zaved ter skuša pri njem dobiti kredit vsaj do gotove višine.

Tak kredit krije običajno trgovec na ta način, da od kupca ob prodaji za kupnino zahteva menico. To menico napravi ob zapadlosti plačljivo pri svojem denarnem zavodu in jo tudi njemu izroči v eskompt. Banka gre veliko rajše v slične kupčije, če ji poverite tudi plačilo faktur za svojega dobavitelja, ker ima v tem že kontrolo, da se je kredit tudi v resnici porabil za namen, za katerega je vzela menico v eskompt.

Istočasno pa si pri banki poleg eskomptnega računa otvorite še poseben račun, na katerega nalagajte vse prejete obroke, da banka lahko iz tega računa krije menice ob zapadlosti. Še boljše in za banko vabljivejše je, če naročite odjemalcem, da obroke plačujejo direktno pri njej. Na ta način širite tudi krog bančne klijentele, kar znajo upravljajoči gospodje dobro ceniti.

Obročna prodaja tedaj ni izključni privilegij samo močno financiranih trgovcev, marveč je dostopna tudi skoraj slehernemu reelnemu trgovcu, če ima količjak spretnosti in dobre volje.

Drugi pogoj za uvedbo obročnega prodajnega sistema primernih predmetov je najmanj tako važen kot prvi sam: trgovec mora biti točno poučen o značaju premoženjskih razmerah in plačilnih zmožnostih kupca. V negotove kupčije z ljudmi, katerih značaj ne odgovarja njegovim željam naj se rajši ne spušča. Boljše je zaupati slabo situiranemu človeku z neoporečnim značajem kot brez značajnemu bogatinu.

V splošnem pa, naj trgovca pri uvedbi obročnega sistema poleg navedenega vodijo še sledeča načela:

1. pri obročnih kupčiji, zlasti ako se vezane na menični kredit, ne sme biti plačevalni rok daljši od šestih mesecev. (Tudi Amerika ki je prava domovina obročnih kupčij, je odplačevanje na dolgotrajne obroke celo pri avtomobilih ukinila ter je določila eno leto kot najdaljši rok.)

2. Ob sklepu kupčije napravite prodajno pismo, s katerim se kupec zaveže plačevati obroke točno in dovoljuje prodajalcu, da sme ob neizpolnjevanju prevzetih plačilnih pogojev prodani predmet odvzeti brez vsakršnega povračila že plačanih obrokov. V pogodbi mora biti tudi izrecno pripomnjeno, da je predmet izključna last prodajalca, dokler dolgo kupec ne poplača zadnjega obroka ter ga med tem časom ne sme niti zastaviti, niti prodati ali kako drugače odtujiti. Kupec se mora tudi zavezati, da plača vse stroške, ki bi nastali zaradi neizpolnjevanja obvez, kakor tudi vsako pokvaro prevzetega predmeta.

3.) Ker je nabava kredita nov strošek trgovca, ki mora plačevati med tem obresti, mora vkalkulirati pri ceni še

nekaj odstotkov za obresti, ki se ravna po višini obrestne mere pri banki in po času, ki je določen za odplačevanje. Blago na obroke je tedaj vsled te ugodnosti vedno nekaj dražje kot ono proti gotovemu plačilu. Obresti se navadno ne računajo posebej, temveč se priračunajo h kupnini. Polegipriračunanih odstotkov za kritje obresti, je trgovec upravičen da pribije k kupnini še nekaj (4 do 6 odstotkov) za riziko.

Ta način povečanja prometa in zaslужka je dostopen prav vsakemu trgovcu. Ozrite se po svoji okolici, in ne bo vam težko najti predmeta, ki se pri vas mnogo rabi, pa je pripraven za prodajo na obroke ter se pobrigajte, da dobite čim preje njegovo zastopstvo.

Kontrola živil.

Uprava trgovine.

(Nadaljevanje.)

Kontrola nad poslovanjem v trgovini pa mora obsegati:

- a) blagovno kontrolo,
- b) denarno kontrolo.

Blagovna kontrola se izvaja na več načinov ter je tem bolj komplicirana, čim več prodajnih predmetov vsebuje trgovina.

V glavnem bi blagovno-prodajno kontrolo razdelili na dva dela, ravna joča se po načinu vodstva blagovne knjige: 1. na kontrolo blaga, ki se vodi v blagovni knjigi po množini in ceni (moka, kava, čaj itd.) pot je to opisano na str. 258 do 260 in 274 do 275 ter 2. na kontrolo blaga, ki ga vodimo v blagovni knjigi po posameznih komadih (str. 275 do 276).

Ta način blagovne kontrole je v navadi zlasti pri veletrgovinah na podlagi kontrolne skladiščne knjige; vendar tudi pri nadrobni prodaji ni nemogoč.

V trgovinah z mešanim blagom, kjer je vodstvo in kontrola nad skladiščem ločena, izda navadno prodajalec odjemalcu listek, na katerem je kratko označeno blago in znesek, da s tem listkom, ki predstavlja zanj račun, plača znesek pri blagajni.

Taki listki morajo biti povezani v bloku in opremljeni s posebnim znakom ter z zaporedno številko. Potom indigo papirja mora prodajalec kopirati v bloku vsak račun najboljše dvakrat, da obdrži eno kopijo v svojem bloku radi primerjave in kontrole, original odda stranki (odjemalcu), da mu ga blagajna ob plačilu vrne kot potrdilo, dočim si eno kopijo obdrži blagajna kot priložilo vpisa.

Ako je prodaja izvršena na kredit, dobi kupovalec pri blagajni listek vrnjen (če nima nakupne knjižice) s pripombo blagajničarja: »Znesek plačljiv do«. Kopijo pa, katero obdrži blagajna, naj pod isto pripombo odjemalec podpiše v potrdilo o prejetem blagu in v obvezo, da poravna kupnino ob določenem roku.

Ker se vodi za nadrobno prodajo posebna blagajniška knjiga, vpisuje blagajničar samo številke zaporednih računskih listkov ter zneske, ki jih je prejel. Redkejšje se prakticira tudi vpis imena kupca. Pri prodajah, kjer se vodi blagovna knjiga po posameznih komadih, zabeleži blagajničar tudi številko in znesek prodanega komada.

Ako je prodaja izvršena na kredit, odda detaljna blagajna računski listek knjigovodstvu, da na podlagi njega v prima-noti ali v journalu obremeni kupca za kupnino.

Zvečer navadno trgovec ali oseba, ki je določena za kontrolo nadrobne prodaje, primerja na podlagi računskih listkov vpise v detaljno blagajno ter ugotovi, če so isti pravilni. Obenem pa mora paziti tudi na to, da si številke računskih listkov in posameznih blokov zaporedno sledijo. Ako manjka kaka številka, je to znak, da je bodisi blagajničar pozabil knjižiti, bodisi stranka ni plačala, ali pa je mogoče prodajalec dotični listek pokvaril oziroma uničil, kar je treba takoj dognati.

Isti način blagovne kontrole je treba uvesti tudi v glavno skladišče. Seveda mora biti skladišče poverjeno gotovi osebi, ki je odgovorna za neupravičeno nastalo škodo ter ki vodi kontrolno skladiščno knjigo.

Skladiščnik naj ima sličen blok oddajnih listov z dvojnimi kopijami, opremljen z zaporednimi številkami. Ko odda vodi detaljne trgovine kako blago iz skladišča, izpolni listek ter zabeleži nanj množino in vrsto blaga, ki mu jo je oddal. Vodja detalja prevzem tega blaga potrdi s svojim podpisom. Original listka ostane v bloku, eno kopijo dobi vodja detalja, drugo pa naj skladiščnik izroči knjigovodstvu v svrhu knjižbe v blagovno knjigo in obremenitve računa detaljne trgovine ter razbremenitve računa blaga.

Ako se večje množine oddajajo kupcem tudi naravnost iz skladišča, kar je upeljano že skoraj pri vsaki srednjeveliki trgovini, naj ima za take oddaje skladiščnik poseben blok. Kupec dobi en listek v svrhu kontrole, knjigovodstvo pa zopet svojo kopijo, na podlagi katere izstavi fakturo ter izvede obremenitev odjemalčevega računa in razbremenitev računa blaga. Seveda mora tak oddajni ali dobavni listek podpisati odjemalec ter služiti kopija v knjigovodstvu kot priloga h kopiji fakture, na podlagi katere se je izvedla obremenitev. Ako odjemalec blago prevzame naravnost iz skladišča in ga takoj plača,

ni to običajno prejemek dnevne blagajne za nadrobno prodajo, marveč spada v knjigovodstvo kot prejemek za prodajo en gros. Izvzeti so slučajji, kjer je ustroj trgovine izrazito samo nadrobna prodaja.

Skladiščnik mora oddane količine blaga knjižiti na podlagi teh listkov. Kontrolni organ pa na podlagi teh listkov vedno lahko ugotovi, ako je množina blaga, ki jo izkazuje kontrolna-skladiščna knjiga pravilna. Navadno tudi ni težko delo, ugotoviti, če se faktično stanje zaloge gotovih vrst blaga tudi krije z onim stanjem, ki ga kontrolna-skladiščna knjiga izkazuje.

Detaljni oddelek pa istotako pri večini vrst blaga lahko ugotovi, če se stanje zaloge ujema s količino, katera bi morala biti po dobavnih in prodajnih listkov. Neobhodno pa je taka kontrola potrebna tam, kjer nastavljene moči upravljajo detaljno prodajo, zlasti ako se vodi tam sistem blagovne knjige po posameznih komadih: trgovine s pohištvom, stroji, kolesi, drgocenostmi etc.

Kontrola nad denarnim prometom je v detalju, kjer vodi blagajno posebna oseba zapopadena obenem v blagovni kontroli potom listkov ter je treba trgovcu samo pregledati če so vpisani v blagajniško straco vsi zneski iz prodajnih listkov; če se številke listkov vrstijo zaporedno, da nobena ne manjka in če je seštevanje zneskov pravilno.

Ako ima detaljna blagajna tudi kake izdatke, treba pregledati, če se zneski res krijejo s pravilnimi potrdili. Vodstvo izdatkov v detaljni blagajni pa nikakor ni priporočljivo, ker je često vzrok raznih zmed ter naj detaljna blagajna vodi edino le eno vrsto prejemkov: »blago prodano proti gotovini« in samo eno vrsto izdatkov: »dnevno skupilo, izročeno glavni blagajni«. Vsi drugi prejemki in izdatki pa naj gredo izključno le skozi glavno blagajniško knjigo (prima-noto ali journal).

Detaljna blagajna naj ima tudi vedno nek stalni saldo 100—200 Din zlasti v drobižu, da zamore povračati kupcem, ki plačujejo z debelim denarjem.

(Nadaljevanje sledi.)

Naša zunanja trgovina.

Po podatkih generalne direkcije carin o naši zunanji trgovini v septembru smo v tem mesecu izvozili v inozemstvo 375.356 ton blaga v vrednosti 559.3 milijona dinarjev. Lani smo v septembru izvozili 503.591 ton v vrednosti 721.1 milijona dinarjev. Naš letošnji izvoz v septembru se je tedaj znižal po teži za 127 tisoč 235 ton ali za nad 25 odstotkov, po vrednosti pa za 161.8 milijona dinarjev ali za nad 22 odstotkov.

Uvozili smo v septembru iz inozemstva 137.108 ton v vrednosti 649.2 milijona dinarjev. Lanski septemberski uvoz je znašal 136.612 ton v vrednosti 656.6 milijona dinarjev. Letošnji uvoz v septembru je tedaj po teži približno enak lanskemu, po vrednosti pa se je malenkostno zvišal.

Trgovinska bilanca v septembru je tedaj letos za skoraj 90 milijonov pasivna, dočim je bil lanski september za 64.5 milijona dinarjev aktiven.

Glavni predmeti našega izvoza v septembru z vrednostjo v milijonih dinarjev so bili sledeči: pšenica 35.7, koruza 22, mlevski izdelki 2.1, fižol 4.7, sadje 64.5, suhe slive 1.3, marmelada 3.1, vino 5.1, špirit 1.1, hmelj 7.8, konoplja in lan 2.5, konji 5.4, goveja živina 35, drobnica 16.5, perutnina 11.4, sveže meso 16.1, mesni izdelki 1.2, sir in maslo 4.2, jajca 30.8, goveje kože 1.7, kože drobnice 8, gradbeni les 74.9, drva 9.9, pragovi hrastovi 7.2, bukovi 0.6, lesni izdelki 5.5, lesni ekstrakt 4.2, soda kaustična 1.2, amonijakova 1.7, feroscilium 1.1, cement 10.2, svinec 3.1, baker surov 47, ostale rudnine 15.8, vse ostalo okoli 24 milijonov dinarjev.

Zelo je nazadoval izvoz lesa (glej posebno poročilo) in žita. Pri prvem se občuti ruska konkurenca, pri drugem pa poleg tega agrarni protekcijonizem naših sosedov, še bolj pa svetovni padec cen.

Naš uvoz v septembru pa je v glavnem sestavljen iz sledečega blaga — z vrednostjo v milijonih dinarjev: bombaž surov 13.3, bombažno predivo 42.4,

bombaževe tkanine 72.5, bombaževi izdelki 4.2; volna 6.9, volneno predivo 10.7, volnene tkanine 49.1, volneni izdelki 5.8, svila surova 0.2, svileni predivo 6.4, svilene tkanine 7.3, svileni izdelki 1.1; železo nepredelano in polpredelano 29.9, tračnice 5.1, plugi 1.9, razni železni izdelki 27.2; mineralna olja 18.8, sol 3, sladkor 0.8, kava 10.4, riž 4.7, premog 17.4, rastlinsko olje 3.3, oljno seme in plodovi 12.5, juta 3, južno sadje 0.9, stroji in aparati 33.2, elektrotehnični predmeti 16.9, prevozna sredstva 12.7, zdravila 2.5, organske barve 4.3, čokolada 0.8, porcelanski izdelki 2.7, tiskovni papir 2.9, lesni izdelki 3.8, pnevmatika 2.7, loj surov, topljen in prešan 4.1, vse ostalo 35.

Glavni del našega uvoza še vedno zavzemajo predmeti tekstilne industrije, kar priča, da je ta pri nas še vedno v povojih. Ne manjka pa tudi drugih predmetov nepotrebne uvoza, predvsem premoga, surovega in polobdelanega železa, plugov, loja ter celo lesnih izdelkov.

Trgovinska bilanca za prvih devet mesecev letos izkazuje po vrednosti v milijonih dinarjev 5004.8 izvoza in 5276.6 uvoza ter je pasivna za 271.8 milijona dinarjev. Lanska bilanca v istem času je bila pasivna za 287.5 milijona dinarjev, predlanska za 1188, in leta 1927 za 634.6 milijona dinarjev.

V razmerju nasproti lanski trgovini kaže letošnja zunanja trgovina nekoliko nazadovanja tako pri uvozu kot pri izvozu. Zmanjšani izvoz gre največ na račun žita in lesa, zlasti radi padca cen. Nasproti prejšnjim letom pa kaže naša zunanja trgovina napredek.

Ako vzamemo v obzir, da je letošnja pasivnost zunanje trgovine v prvih devetih mesecih celo manjša kot lanska, ob istem času, ki pa se je navzlic temu zaključila aktivno, smemo tudi letos računati na aktivno trgovinsko bilanco, zlasti, ker se pravi sezonski izvoz nadaljuje v oktobru, novembru in deloma tudi v decembru.

Ne pozabite poravnati naročnino!

Gospodarske beležke.

Želje vojvodinski trgovcev z mešanim blagom.

Iz Subotice je odpotovala v Beograd deputacija vojvodinskih trgovcev, da predloži ministru želje trgovcev, ki so v glavnem sledeče: 1. dovoljenje točenja alkoholnih pijač v trgovinah z mešanim blagom; 2. kontrola zadrug, da vrše svoje posle edino le s svojimi člani; 3. čimprejšnja objava enotnega trgovskega zakona; 4. uvedba prisilnega zavarovanja trgovcev za slučaj bolezni ali onemoglosti izven obstoječih okrožnih blagajn; 5. zahteva strokovne usposobljenosti za trgovce; 6. trgovec sme imeti samo enega vajenca; na vsakega pomočnika pa še po enega do največ šest; ustanovitev strokovnih trgovskih zvez, ki bi združevale vse trgovce v Jugoslaviji.

Za zvezo Slovenije z morjem.

Akcijski odbor za zgraditev železniške proge Kočevje—Sušak je predložil te dni Zvezi denarnih zavodov v Ljubljani prošnjo, naj bi njeni člani dobavili potrebni kredit v višini 250 milijonov dinarjev, ki je potreben za zgraditev te zveze. V smislu novih odredb bi se to posojilo amortiziralo v 15 do 20 letih. Ako Zveza denarnih zavodov ugoditi tej prošnji, je zagotovljen takojšnji pričetek gradnje.

Thaon de Revel.

Po nettunskih konvencijah bi imela Jugoslavija prevzeti na Reki v najem morsko пристanišče Thaon de Revel za dobo 99 let proti letni najemnini ene zlate lire. Ker Reka umira v trgovinskem mrtvilu ter vlada tam velika brezposelnost, forsira italijanska vlada, da bi naša država usmerila del svojega uvoza in izvoza na Thaon de Revel, ker mora naša vlada po pogodbi za dela v pristanišču uporabljati v prvi vrsti samo reške meščane. V ta namen se je te dni sestala na Reki mešana jugoslovansko-italijanska komisija in pričela pretresati to vprašanje.

Naša trgovinska pogodba s Poljsko.

Dne 1. novembra je stopila v veljavo naša trgovinska pogodba s Poljsko, ki dovoljuje uvoz gotovih količin blaga iz Jugoslavije, katerega uvoz na Poljsko je sicer prepovedan. Letno smemo od takega blaga uvoziti na Poljsko (v tonah): pšenične moke 1500, svežih jabolk 1000, svežega grozdja 1000, svežih sliv, hrušk, breskev, dinj, črešenj po 300 ton, suhih hrušk, jabolk, breskev, višenj po 300 ton, suhih sliv 8000, orehov 800, zelenjavnih konserv 200, slivovke 1.200, maraskina 10, vina 5000, ribjih konserv 500 in preprog 50 ton.

Naš trgovinski biro v New Yorku.

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine je ustanovil v New Yorku naš trgovinski biro, ki bo oskrboval potrebne trgovinske informacije, skrbel za trgovinsko in turistično propagando. Ob enem bo biroju priključen tudi naš stalni trgovinski muzej.

Za pospeševanje tujškega prometa.

Kralj je podpisal zakon, s katerim daje družbi »Putnik« za promet potnikov in turistov v Jugoslaviji davčne olajšave v obliki 75% popusta za sedanja tri leta in 50% oziroma 25% popusta za nadaljnjih sedem let. Poleg tega je družba oproščena vseh davkov in taks za propagando (plakatiranje etc.). Namen tega zakona je, da dobi potom teh olajšav društvo več možnosti za razvoj uspešne tujsko-prometne propagande.

Ljudsko štetje,

ki bi se moralo izvršiti letos 31. decembra, je vsled tehničnih neprilik preloženo ter se bo vršilo v januarju ali februarju prihodnjega leta.

Vinski sejem v Ivanjkovcih.

Dne 10. decembra otvori vinarska združba »Jeruzalemčan« v Ivanjkovcih svoj šesti vinski sejem. Ker je letos tamošnja letina ugodna, blago prvovrstno in cene nizke, se računa na lep uspeh.

Ustanovitev filmskega podjetja v Jugoslaviji.

V Beogradu se je ustanovila domača filmska delniška družba s kapitalom 1.200.000 Din, razdeljenim na 4000 delnic po 300 Din. Družba bo v lastni režiji izdelovala predvsem domače nacionalne filme, poleg tega pa se bo bavila tudi s predelavo tujih filmov in drugo filmsko trgovino.

Naš letošnji izvoz sliv.

Po zaključenih podatkih smo letos izvozili v inozemstvo 4189 vagonov sliv. Izvoz se je kretal predvsem v Avstrijo, Čehoslovaško, Nemčijo in Italijo, pa tudi v skoraj vse druge evropske države.

Izvoz v Albanijo.

Dasiravno če nimamo trgovinske pogodbe z Albanijo smo doslej izvozili tja 150 vagonov sladkorja. Po sklepu trgovinske pogodbe, kar se izvrši v najkrajšem času, bo mogoče tam plasirati tudi velike množine lesa in cementa.

Znižana produkcija naših bakrenih rudnikov.

Naš največji bakreni rudnik v Boru je vsled nakopičenih zalog, ki so posledica znižanih cen, omejil tekom par mesecev produkcijo na eno tretjino. Dočim je lansko leto izkazal ogromne dobičke ter izplačal 300% dividendo, bo imel letos izgubo ter je že pričel odpuščati delavce.

Izvoz jabolk.

Letošnji izvoz jabolk gre proti koncu. Živahen je bil izvoz iz Štajerske, kjer je samo en izvoznik odpravil preko Št. Ilja 120 vagonov, druga dva pa skupno 400 vagonov.

Za regulacijo Mure.

je dovolilo ministrstvo za gradbe 453 tisoč Din kredita ter se z regulacijskimi deli takoj prične.

Standardizacija izvoza jaje.

V poljedelskem ministrstvu se sestavlja pravilnik za standardizacijo izvoza jaje, ki je letos precej občutno nadoval.

NAŠI KOMUNALNI DENARNI ZAVODI.

Poleg privatnih in združenih denarnih zavodov imamo pri nas tudi denarne zavode ki so pod upravo javnih oblasti: banovin, mest, občin in srezov. Takih denarnih zavodov je v državi 54, in sicer: 4 banovinski, 26 mestnih, 18 občinskih in 6 srezkih.

Zanimivo je, da je nad polovico teh zavodov v Dravski banovini, namreč 29, in sicer dvoje banovinskih (»Kranjska hranilnica« v Ljubljani in »Oblastna hranilnica« v Mariboru), 14 mestnih, 7 občinskih in vseh 6 srezkih. Ti komunalni denarni zavodi vplivajo tudi na stanje obrestne mere; vsled česar so pri nas razmere nekoliko boljše v tem

oziru kot v večini drugih banovin, dasiravno so še vedno neznosne.

Koncem pretečenega leta so znašale vloge pri komunalnih denarnih zavodih 1.688 milijonov dinarjev ter so tekom enega leta narastle za 327 milijonov dinarjev, ker je znašala vrednost vlog začetkom leta 1929 le 1.361 milijonov dinarjev.

Tudi pri višini hranilnih vlog prednjači komunalnim denarnim zavodom Dravska banovina, kjer je znašala vrednost naložb koncem leta 1929 1.012 milijonov dinarjev. V Dravski banovini se je stanje vlog tekom lanskega leta pomnožilo za 152 milijonov dinarjev.

POVIŠANJE AGRARNIH UVOZNIH CARIN.

Naš kralj je podpisal zakon o dopolnitvah in nekaterih povišanjih uvoznih carin.

Pri agrarnih izdelkih se carina za rž in pšenico poviša od 2:50 na 5 zlatih Din, za ječmen in oves od 1:50 na 3 zl.

Din, za koruzo od 1:25 na 2:50 zl. Din, za sočivje od 6 na 10 zl. Din, za krompir od 3 na 6 zl. Din, za fižol od 4 na 15 zl. Din, za grah od 4 na 20 zl. Din, za svežo in nesoljeno slanino ter salo od 5 na 60 zl. Din za 100 kg.

Pri drvih za kurjavo je uvozna carina za kub. meter povišana od 0-25 na 0-50 zl. Din, pri 100 kg pa od 0-05 na 0-10 zl. Din.

Tudi za lahka olja, t. j. bencol, toulol in ksilol se je uvozna carina povečala od 13 na 44 zl. Din za 100 kg. To povišanje je umestno, ker so ta lahka katra-nova olja troširane prosta, dočim je na bencin trošarina 300 Din na 100 kg ter se povišanje krije s trošarino na ben-cin.

STATISTIKA KONKURZOV.

Po statistiki Jugoslovanskega društva za zaščito upnikov smo imeli v celi državi tekom oktobra 42 konkurzov. Lani je bilo v tem mesecu 67 slučajev; tedaj se je letos število konkurzov znižalo.

Na posamezna upravna področja odpade od septemberskih konkurzov (v oklepaju podatki iz lanskega leta): 15 (48) na Srbijo in Črno goro, 10 (9) na Hrvatsko in Slavonijo, 8 (3) na Vojvodino, 6 (6) na Slovenijo ter 3 (1) na Bosno in Hercegovino.

Tudi število prisilnih poravnjav je znatno padlo ter je v oktobru zabeleženih 23 slučajev, dočim smo jih imeli v septembru 122.

Skupno smo imeli letos v prvih de-

Občutno je povišana tudi uvozna carina na gramofone in slične aparate ter znaša povišanje od 140 na 500 zl. Din. Prav tako je povišana tudi carina na plošče in valjarje od 130 na 550 zl. Din po maksimalni in od 100 na 500 zl. Din po minimalni tarifi.

Obenem odpravlja ta carinska novela carino na poljedelske in mlekarke stroje, ki se ne izdelujejo v naši državi.

Ukinjena je tudi izvozna carina na oljne plodove in semenja, ki je doslej znašala 8 zl. Din za 100 kg.

setih mesecih 545 konkurznih slučajev, a lansko leto v istem času 909.

Po pravnih področjih kaže statistika letošnje konkurze v sledečih številkah (v oklepaju podatki za lansko leto):

Hrvatska — Slavonija	67 (73)
Srbija — Črna gora	320 (725)
Slovenija — Dalmacija	81 (54)
Bosna — Hercegovina	16 (11)
Vojvodina	61 (46)

Najbolj je nazadovalo število konkurzov v Srbiji in Črni gori, kjer je lansko leto izkazovalo gorostasne številke. Tudi v Hrvatski in Slavoniji se je položaj nekoliko izboljšal. V drugih pokrajinah pa je število konkurzov letos večje kot lansko leto.

GOSPODARSKI POMEN LOVA.

Dr. Milan Marinović, profesor šumar-ske fakultete v Beogradu je pod naslo-vom »Privredni značaj lova u Jugosla-viji« izdal knjigo, v kateri osvetluje gos-podarske koristi, ki jih ima naša dr-žava od lova.

Po tej knjigi, ki je sestavljena koli-ko pač mogoče na najboljših statistič-nih podatkih, prinaša vrednost letno ulovljene koristne divjačine nad 31 mi-lijonov dinarjev. Pri tem pa niso všte-ti jeleni, katerih vrednost bo po našem mnenju znašala letno okoli 2 milijona dinarjev, kakor tudi ne nekaj drobnejše divjačine s približno letno vrednostjo 3 milijonov dinarjev. Vrednost zveri pa, ki jih lovci pobijejo letno radi kožuho-vine znaša letno okoli 16-5 milijonov di-narjev. Skupna vrednost lovskih in ži-

vali prinaša letno okoli 60 milijonov di-narjev.

Lastniki in občine prejmejo letno na najemni za levišča okoli 12 milijonov dinarjev.

Država prejema letno na lovskih ta-ksah okoli 6 milijonov dinarjev ter po-leg tega proda za 3—4 milijone dinar-jev lovskega smodnika letno. Dalje pa prejmejo državne blagajne letno okoli 4 milijone dinarjev na carini za uvože-ne lovske potrebščine.

Škoda, da knjiga ne omenja tudi za-sluzka, ki ga ima lovska osebje, ki ni ravno majhen.

**Pridobivajte našemu listu
vedno nove naročnike!**

Po širnem svetu.

Evropska agrarna kriza pred konferenco v Ženevi.

V smislu sklepov zadnje konference agrarnih držav v Bukarešti je tamošnji odbor mednarodne trgovske Zbornice naslovil na svojo centralo v Ženevo spomenico, s katero poziva, naj se za rešitev agrarne krize pred zasedanjem mednarodne gospodarske zbornice (17. I.) prouči vprašanje prednostnih carin za žito evropskih agrarnih držav in naj se zainteresira Evropo za sklepe zadnjih štirih konferenc agrarnih držav v tem pravcu, da se 1. doseže sporazumno sodelovanje evropskih in izvenevropskih agrarnih držav; 2. da se ukinejo posredne ali neposredne premije na izvoz poljskih pridelkov; 3. da se olajšajo upravni in veterinarski predpisi pri izvozu živine; 4. da se uvede prednostna carina za poljske pridelke evropskih držav.

Reševanje gospodarskega vprašanja v Angliji.

Angleški trgovinski minister Graham se je na zadnji seji angleškega parlamenta zavzemal za ohranitev stalnega sistema svobodne trgovine in se izjavil proti predlaganemu povišanju carin, ki bi gospodarstvu Anglije bolj škodilo kot koristilo. Obenem pa je predlagal izvedbo popolnega preosnovanja angleške trgovine in industrije, ki naj se prilagodi novim razmeram.

Za omejitev brezposelnosti, ki je prav v Angliji zelo občutena, je predlagal Lloyd George obširna gospodarska dela, pri katerih bi našlo zaposlitev okoli 700.000 brezposelnih.

Sovjeti prekinili trgovske zveze s Francijo.

Ker je francoska vlada energično nastopila proti sovjetskemu dumpingu, so Rusi preklicali svoja naročila za avtomobile v Franciji ter dobavo poverili italijanski tvrdki »Fiat«. Poleg Anglije daje Italija Sovjetom največ trgovinskih ugodnosti ter s tem izdatno podpira njihov načrt za izziv gospodarske disorganizacije v Evropi.

Romunsko - italijanska trgovinska pogodba.

Med Romunijo in Italijo je prišlo do sklepa trgovinske pogodbe, ki je že stopila v veljavo. Vezane tarifne postavke so iste kot za naše izvozno blago. Ker je naša pogodba z Italijo vezana na princip največje ugodnosti, so vsled pogodbe z Romunijo avtomatično znižane italijanske carine tudi za nekatere vrste našega izvoznega blaga: medu, orehov in ovsa.

Dotok ameriškega denarja v Evropo.

Evropski izseljenci pošiljajo letno iz Amerike v staro domovino velike vsote denarja. Točno se ne more dognati višina teh denarnih pošilk; vendar se računa, da so izseljenci tekom zadnjih desetih let poslali v Evropo okoli 4 milijarde dolarjev. V statistiki teh pošilk za lansko leto stoji na prvem mestu Italija s 46 milijoni dolarjev, sledijo: Grčija s 25 milijoni, Kina z 22, Poljska z 18, Kanada s 13, Irska z 12, na Čehoslovaško, Nemčijo in Rusijo odpade po 10 milijonov. Za Jugoslavijo statistika ne obstoji; vendar se računa vrednost lanskega denarnega dotoka iz Amerike na 4 do 5 milijonov dolarjev.

Naseljevanje delavcev v Francijo.

Po uradni statistiki se je lansko leto naselilo v Franciji 180.000 inozemskih delavcev, in sicer: 55.000 Poljakov, 34 tisoč Italijanov, 24.000 Belgijcev, 19.000 Špancev, 13.000 Portugalcev, 9.000 Čehoslovakov, 8.000 Jugoslovancev, 8.000 Nemcev in 10.000 raznih drugih narodnosti.

Dasiravno je bil tudi prejšnja leta dotok delavcev v Francijo zelo velik (leta 1927 celo 265.000), je navzlic temu Francija še danes edina država v Evropi, ki ne pozna brezposelnosti.

Novi petrolejski vreli na Kavkazu.

Osemdeset kilometrov od mesta Grozni na severnem Kavkazu so našli močne petrolejske vrele, ki morejo dajati do 400 ton petroleja dnevno.

Dve važni iznajdbi za avtomobilizem.

Naš državljani, mehanik Timar iz Pančeva je iznašel razplinjač za avtomobile, s katerim se pri avtomobilih prihrani 30% bencina, poleg tega pa se zamore za pogonsko sredstvo mesto bencina uporabljati tudi nafta z dodatkom ene četrtiline gorilnega špirta, s čemer se doseže celo 150% prihranek na gorivu. Doslej je pravico za izdelavo teh razplinjačev odkupilo že 12 držav.

Istočasno pa se je angleškemu kemiku posrečilo iznajti način izdelovanja bencina iz navadne borove smole. Tak bencin je skoraj za polovico cenejši.

Ruski petrolej v Egiptu.

V krogih romunske petrolejske industrije je vzbudila veliko vznemirjenje vest, da se je na egiptovskem trgu, ki ga je doslej zalagala Romunija, pojavil v velikih množinah ruski petrolej po tako nizkih cenah, da je vsaka konkurenca Romunije izključena.

Tudi Španija ima slabo vinsko letino.

Poročali smo že, da je letošnja vinska letina v Španiji, Franciji in Italiji slabjša kot lanska, kar nam bo omogočilo naš presežek lažje in ugodneje prodati. Zadnja uradna statistika kaže, da znaša letošnji pridelek Španije 16,5 milijonov hl mošta, dočim je znašal lanski pridelek 25 milijonov hl.

ŽITO.

Pod pritiskom padca svetovnih cen, so šle tudi na ljubljanski borzi ta teden skoraj vse cene občutno navzdol in notirajo za takojšnjo dobavo, mlevska vozina (če ni drugače pripomnjeno), slovenska postaja, plačilo v 30 dneh, sledeče:

Ječmen: ozimni, 65/66 kg 155—157,50.

Koruza: bačka, stara, suha, rešetana 147,50—150,—, bačka, stara, suha, zdrava, rešetana, navadna vozina 152,50 do 155,—, okrogla bačka, stara, zdrava, suha, rešetana 160—162,50, okrogla bačka, stara, zdrava, rešetana, navadna vozina

Promet v Trstu še vedno pada..

Podatki o prometu v Trstu za mesec september kažejo ponovno nazadovanje. Skupni promet Trsta v prvih devetih mesecih lani je znašal 4.120.970 ton, letos pa samo 3.182.045 ton; tedaj je nazadoval za 938.925 ton ali skoraj za eno četrtilino.

Nov meddržavni premogovni kartel.

Med Anglijo, Nemčijo in Poljsko se vrše razgovori za ustanovitev premogovnega kartela, ki naj bi urejeval premogovni izvoz teh držav na Madžarsko, v Italijo in v Avstrijo.

Velika Bat'ova tvornica v Romuniji.

Kakor poroča časopisje, se je Bat'a odločil zgraditi v Temišvaru na Romunskem veliko tvornico za čevlje, ki bo zaposlovala 6000 do 7000 delavcev.

Hmeljska letina v Nemčiji.

Uradna statistika pravi, da so se letošnji hmeljski nasadi v Nemčiji skrhili za 2200 ha (14%) ter znaša površina hmeljnikov nekaj nad 13.000 hektarjev. Skupni pridelek se ceni na 11.052 kvintalov (lani 13.641 kvintalov). Letošnja letina je bila tedaj slabjša kot lanska ter znaša povprečno prinos 850 kg (lani 950 kg) na hektar.

Tržna poročila.

na 165—170,—, nova, umetno sušena 132,50—135,—, nova, umetno sušena, navadna vozina 137,50—145,—, nova, času primerno suha, s kvalitetno garancijo do namembne postaje, navadna vozina 122,50—125,—.

Oves: baranjske provenience 182,50 do 185,—.

Pšenica: bačka potiska, 80/81 kg, 1% primesi 200—202,50, bačka srbobranska, 80 kg, 2% primesi 197,50—200,—, gornjebačka, 79/80 kg, 2% primesi 197,— do 200,—, bačka, 79 kg, 2% primesi 185 do 187,50, baranjska, 79/80 kg, 2% primesi 182—185,—.

Moka: banatska, nularica 340—345,—.

Ljubljanski živinski trg.

Na zadnjem živinskem sejmu so šle rene navzdol za 50 par do 1 dinarja pri kilogramu žive teže ter se je trgovalo po sledečih cenah (v oklepaju cene pretečenega tedna): voli I. 9 (10), II. 8 (9), III. 7 (8); krave debele 4-50 do 6-50 (5 do 7), klobasarice 3 do 3-50 (3 do 4); teleta 11 do 12-50 (11 do 13). Tudi puiškom za rejo je cena padla ter so se prodajali komad po 160 do 250 Din, dočim so se plačevali pred tednom še po 250 do 350 Din.

Zagrebski živinski trg.

Cene goveje živine so šle nekoliko navzdol, samo teleta so obdržala isto ceno ter se plačujejo: krave mlekarice 2500—4600 Din komad, za meso 4—5 Din za kg žive teže; junice za rejo 2200 do 3600 Din komad, za meso 7—7-50 Din za kg žive teže; junci II. vrste 6-50—8 Din; voli II. vrste 9—10 Din, bosanski I. vrste 6—7-50, II. vrste 5—6-50 Din; teleta živa 13—14-50 Din, zaklana 15-50 do 17-50 Din za kg.

Konji imajo čvrste cene ter se plačujejo težki tovorni par 8000—10.000 Din, lahki vozni par 6500—7000 Din, kmečki par 6000—7000 Din; žrebeta do enega leta 1000—1300 Din, do dveh let 1400 do 2000 Din za komad; konji za meso po 1-50—1-75 Din za kg žive teže.

Tudi prašiči so še precej čvrsti v cenah ter se plačuje kg domačih pitanih po 11-25—12-50 Din, sremskih zaklanih 13—13-75; svinje do enega leta 10 do 10-50, nad eno leto 10-50—11-50, pujski (odojki) 200—250 Din komad.

Dunajski živinski trg.

Na zadnjem živinskem trgu na Dunaju so cene prašičem porastle ter so se plačevali prašiči za kg žite teže v šilinih: debeli I. 1-65—1-75, II. 1-60—1-62, kmečko blago 1-62—1-72, mesnati prašiči pa po 1-45—2-10.

Poljski pridelki na zagrebškem trgu.

Krompir 1—1-50 Din., kapus 1—1-50, repa 40—50 par kg; detelja 85—100, seno 75, otava 75—100, slama 50 Din, za 100 kg; drva 140—150 Din za kub. meter.

Bombaž dobiva trdnješe cene.

Dočim je bil do pred 13 dnevi bombaž v stalnem nazadovanju cen, se je ta teden dvignil v Londonu za 10%. Tudi poročila iz Amerike pričajo o uvrstitvi cen.

Bombaž zopet padel.

Nenadni porast cene bombaža v začetku tega tedna je iznenadil vse trgovske kroge.

Zadnja poročila pa pričajo, da je šlo samo za borzno spekulacijo velikega ameriškega bombažnega trusta (Farm Board), ki je umetno dvignil ceno z velikimi nakupi za december. Naslednji dan pa so cene zopet padle še močnejše ter notirajo v New Yorku 1125, dočim so prejšnji dan vsled omenjenih nakupov skočile na 12-40.

Kože.

Na zadnji aukciji surovih kož v Zagrebu je bilo prodanih 17.500 komadov govejih kož in okoli 6000 kg telečjih kož. Blago so kupile domače usnarne. Cene so šle nekoliko navzdol ter so dosegle goveje kože 23-90 Din (pred mesecem 25 Din), telečje pa 14-25 Din (prej 14-50) za kilogram.

Usnje.

Na zagrebški produktni borzi so bile ta teden cene usnju znižane za 2 do 5 Din ter notirajo: »Vaches« pol I. lahki 44—46 Din, srednje 46—48, težke 46 do 48 Din; kruponi lahki 50—52, težki 53 do 55 Din; vratovi lahki 32—34 Din, težki 23—25 Din; okrajki lahki 25—26, težki 23—25 Din; podplati lahki 50—55, težki 40—45 Din; kravina rujava ali črna 75—80 Din; »Pitlingi« 2—3 kg rujavi 90—95, črni 85—90 Din; »Blank« 60—65 Din za kg; boks (za kvadrat) kravji 13—17, »Calcuta« 11—15, telečji črni 16—22, barvani 18—24 Din.

Jajca.

Cene so šle zopet navzgor ter se je poživel naš izvoz, ki gre trenutno največ v Italijo. Naši izvozniki plačujejo sveže blago po 1-45 Din komad. Na berlinskem trgu so šle cene tudi navzgor ter se plačujejo naša jajca po 13 do 13½ pfeniga (pretečeni teden 11½ do 12) za komad franko meja neocarinjeno.

VINSKI TRG.

Trgatev v okolici Vršca je bila letos neobičajno dobra ter znaša pridelek v Vršču samem 160.000 do 170.000 hl, dočim je dala najboljša letina v zadnjih šestih letih komaj 150.000 hl.

Cene so se nekoliko okrepile ter se plačuje belo 9 stopinj po 1.40 Din, 10 stopinj po 1.50—1.60 Din, 11 stopinj po 2—2.50 Din; »Othelo« se plačuje po 1.75 do 2.25 Din; stara vina 10 stopinj pa po 2—2.25 Din. Kupcev je precej več kot navadno.

V Banatu so zadnje dni nakupili Beograščani okoli 50 vagonov belega vina po 95 par.

V Dalmaciji je trgategov povprečna. Kaštelansko grozdje se je prodajalo po 1.50 do 1.75 Din za kg po vsebini sladkorja. Cene novega vina so utrjene šele po posameznih krajih, v katerih je pri-

šlo do kupčij. Na otoku Šolti se je prodalo 3200 hl črnega vina za Švico, ki je doseglo ceno 20 Din za alkoholno stopinjo. Iste cene so na otoku Hvaru, dočim se boljša, močnejša vina iz Ivadolca plačujejo po 23—24 Din za alkoholno stopinjo.

Ker je dosežen sporazum s češkoslovaškimi trgovci, bo naš letošnji izvoz vina na Češkoslovaško veliko večji kot je bil lanski. Istotako se bodo izvozile velike množine lanskega pridelka v Francijo, Holandsko in na Poljsko, kjer so ustvarjene nove zveze.

Novoustanovljena vinska sekcija pri našem Privilegiranem izvoznem društvu polaga posebno pažnjo na to, da bo izvozno blago res odgovarjalo pravilniku ter da ne bo pokvarilo dobrega glasu naših vin v inozemstvu.

Borzna poročila.

DENARSTVO.

Gibanje valute v tekočem tednu.

	Uradni tečaj	Prosti tečaj
	Din	Din
1 angleški funt	274.10	274.30
1 ameriški dolar	56.35	56.30
1 avstrijski šiling	7.96	7.96
1 belga	7.90	7.85
1 bolgarski lev	—408	—40
1 češkoslovaška krona	1.673	1.67
1 francoski frank	2.215	2.22
1 grška dragma	—73	—73
1 italijanska lira	2.953	2.95
1 madžarski pengő	9.90	9.88
1 nemška marka	13.44	13.45
1 poljski zlot	6.32	6.32
1 rumunski lej	—335	—34
1 švicarski frank	10.96	10.96
1 španska peseta	5.82	5.80
1 danska krona	15.08	15.08
1 holandski goldinar	22.72	22.72
1 turška lira, papir	26.70	26.70
1 zlati frank	10.96	10.96
1 kanadski dolar	56.05	56.05
1 norveška krona	15.08	15.08
1 brazilski milreis	5.20	5.20
1 argentinski pezoz	19.60	20.35
1 švedska krona	15.13	15.20

Dinar mednarodno zelo čvrst. Naši uradni tečaji so skoraj isti kot pretečeni mesec.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Državni papirji: Vojna škoda promptna 427 do 429, 7½% Blairovo posojilo 80.25 do 80.75, 8% Blairovo posojilo 91 do 92, investicijsko posojilo 83 do 86, tobačne srečke 32 ponudba, 7% posojilo Državne hipotekarne banke 80 do 80.75, 4½% bosanske obveznice 50 do 53, begluške obveznice 71 do 72, Rdeči križ 55 ponudba.

Tudi tekom tedna niso papirji porastli, marveč kažejo celo tendenco k nazadovanju, dasiravno v malenkostnih točkah.

Privatni efekti: Celjska 170, Ljubljanska kreditna banka 125, Prva hrvatska štedionica 930, Kreditni zavod 175, Združene papirnice Vevče 124 do 130, Ruše 280 do 300, Strojne tovarne 75, Narodna banka 8050 do 8100, Trboveljska premogokopna 378 do 380, Kranjska industrijska družba 312.

Stanje skoraj neizpremenjeno. Neko-liko so porastli papirji »Praštedione«.

Motvoz Grosuplje.

Lesni trg.

Za nacijonalizacijo naših gozdov in rudnikov.

Beograjska »Pravda« prinaša oster članek proti izkoriščanju naših naravnih bogastev po inozemskih špekulacijskih družbah, ki so se za malenkostne takse dokopale do pravice za izkoriščanje naših gozdov in rudnikov, ker ni bilo dovolj domačega kapitala na razpolago.

Članek poziva vlado, naj z novim zakonom napravi konec takemu izkoriščanju. Že davno prej bi morala katera izmed prejšnjih vlad to storiti, pa ni bilo mogoče vsled političnega vpliva posameznih lastnikov-mogotcev. S tako odredbo bi naše gospodarstvo nedvomno mnogo pridobilo.

Zopet neuspele lesne dražbe.

Dne 29. pr. m. je imovinska občina na Brodu prodajala na javni dražbi 2639 hrastovih debel in 15.521 kub. m grad-

benega lesa na panju za izključno ceno 11.415.808 Din. Radi previsokih cen pa se sploh ni zglašil noben ponudnik. Ravno licitacija brodske imovinske občine je merodajna za naše tržišče za hrastovino. V poučenih krogih se trdi, da bo letos ostala večina lesa na panju neprodana.

Prav tako ni uspela dražba lesa na Jastrebarskem, kjer so že v tretje znižali izključno ceno na en in pol milijona Din. Za nekatere predele je sicer došla ponudba, ki pa je bila 40% pod izključno ceno. Občina je bila prisiljena zaprositi, da se ji dovoli še v četrto znižati izključno ceno.

Zopet ustavitev dela velike lesne tvrdke.

Vsled slabe konjunktore na našem lesnem tržišču je ustavila obratovanje tvrdka »Krivaja« d. d. (prej Eisler & Gottlieb) v Zavidovičih (Bosna) ter odpustila 500 delavcev.

NESOLIDNOST ITALIJANSKIH LESNIH TRGOVCEV.

Že večkrat smo opozorili naše lesne trgovce na važnost točne označbe kvalitete blaga, množine in drugih pogojev za dobavo lesa v Italijo, pa tudi pri vseh drugih prodajnih pogodbah. Nejasna pogodba je namreč opora za reklamacije in proteste od strani kupca, ki se skuša s temi nejasnostmi in dvoumnostmi okoristiti ter izprežati iz prodajalca nižjo ceno in druge ugodnosti s tem, da mu stavi blago na dispozicijo. Teh metod se v veliki meri poslužujejo posebno italijanski lesni trgovci, računajoč z dejstvom, da veljajo pri naših trgovcih tamošnja borzna in druga razsodišča za pristranska, vsled česar se navadno naši trgovci ne upajo spuščati v sodne spore ter raje dajo zahtevani popust in utrpe poleg tega še drugo obšutno škodo.

Jasna označba blaga in vseh drugih pogojev v pogodbi omejuje možnost takih sporov. Še boljše pa je, če dosežete pristanek na prevzem blaga na mestu.

Dunajski »Holzmarkt« piše o takih nesolidnih trgovcih daljši članek ter se pritožuje, da se slučajni protestov in

stavljanj blaga na dispozicijo prav sedaj v Italiji rapidno množijo, ker je italijanskim lesnim trgovcem povsod dana možnost nabave blaga, vsled česar jim ni mnogo na tem, če izgubijo trgovsko zvezo. Ker so bili doslej skoro vsi slični protesti za italijanske trgovce od strani prodajalcev ugodno rešeni iz že omenjenih razlogov, se je ta navada razpasla tudi že v krogih sicer solidnih trgovcev.

»Holzmarkt« poziva lesne trgovce, naj v lastnem interesu, kakor tudi v interesu celokupne trgovine, ne ugodijo več nobenemu neutemeljenemu protestu, temveč naj vedno kupca s priporočenim pismom pozovejo, naj takoj prevzame blago pod določenimi pogoji v prisotnosti štirih sodnih izvedencev, sicer vložijo proti njemu potom italijanskega odvetnika pri italijanskem sodišču tožbo.

Dosedanja praksa je pokazala, da že navadno ta poziv zadostuje ter kupec prevzame blago, boječ se, da pride v resnici do tožbe. S takimi tvrdkami pa prekinite takoj vse zveze.

ZBOROVANJE LESNIH TRGOVCEV.

Zveza trgovskih gremijev za Slovenijo sklicuje za nedeljo, 13. t. m. ob 2. uri popoldne sestanek lesnih trgovcev iz Dravske banovine, ki se bo vršil v mali dvorani Celjskega doma v Celju.

Na ta sestanek smo že opozorili naše čitatelje v uvodnem članku 38. številke ter povdarili, da naj se na sestanku predvsem upoštevajo potrebe sedanjega časa, ki zahtevajo ustanovitev močne prodajne organizacije naših lesnih trgovcev, da bo oskrbovala zvezo z inozemstvom, pa tudi urejevala razmere v notranji lesni trgovini.

Ker je gospodarska kriza našo lesno trgovino najobčutnejše oškodovala in

nam so spričo ruske in druge tuje konkurence pota za izvoz skoraj dobesedno zaprta, bodo sklepi te konference tem važnejši. Konferenca naj se ne omeji samo na običajne resolucije, ki navadno ostanejo samo glas vpijočega v puščavi, marveč naj pristopi k efektivnemu delu, ker je očitno, da ob sedanjih razmerah za našega lesnega trgovca ne zadostujejo samo sklepi brez posebnega učinka, temveč potrebuje resne, trajne organizacije, ki bo urejevala razmere na našem lesnem trgu, obenem pa predstavljala oficijelno zvezo med lesnimi trgovci in državnimi oblastmi.

RAPIDNO NAZADOVANJE NAŠEGA LESNEGA IZVOZA.

O obupnem položaju naše lesne trgovine najbolj žalostno pričajo podatki o izvozu lesa v letošnjih prvih treh četrtletjih, ako jih vzporedimo s podatki za isto dobo lani.

Izvoz gradbenega lesa, vzporejen z lanskim, kaže sledeče množine v tonah:

	1929.	1930.	manj:
I. polletje	719.310	673.980	45.330
julij	148.250	101.550	46.700
avgust	117.110	85.960	31.150
september	121.850	77.050	44.800

Dočim je bil letos v prvem četrtletju izvoz lesa v razmerju nasproti lanskemu še za 43.500 ton večji, je že v drugem četrtletju pričel rapidno nazadovati ter je bil že izvoz prvega polletja za 45.330 ton manjši kot lanski. Nazadovanje se tudi v tretjem četrtletju ni ustavilo, temveč je celo naraščalo, tako da je letošnji izvoz v prvih devetih mesecih po

teži za 167.980 ton ali za nad 15% manjši kot lani v istem času.

Še občutnejše pa se pokaže vsled nazadovanja cen ta razlika pri vrednosti izvoženega lesa. Dočim je vrednost v lanskih prvih devetih mesecih izvoženega lesa znašala 853 milijonov dinarjev, znaša vrednost letos izvoženega lesa samo 612 milijonov dinarjev; tedaj je letošnji izvoz po vrednosti za 241 milijonov dinarjev ali za nad 28% manjši kot lanski.

Isto sliko nam pokaže tudi izvoz drv za kurjavo, ki smo jih lani izvozili v prvih devetih mesecih 505.810 ton v vrednosti 108 milijonov dinarjev, letos pa samo 283.630 ton v vrednosti 55 milijonov dinarjev. Izvoz drv za kurjavo je tedaj po teži nazadoval letos za 222.180 ton ali za 44%, po vrednosti pa za 53 milijonov dinarjev ali skoraj za polovico.

ZNIZANJE CEN LESA NA ZAGREBSKI BORZI.

Po zadnjem znižanju, v pričetku preteklega meseca) so šle cene lesa na zagrebski borzi zopet znatno navzdol ter notirajo (v oklepaju cene pred enim mesecem) franko naklada na postaja:

Hrast: hlodi I. 800—1200 (1000 do 1400), II. 400—650 (500—750), III. 200 do 300 (isto); plohi neobrobjeni I. 1800 do 2300 (isto), obrobjeni I. 2750—3500 (2700—3000); frize I. 25—95 cm, 4—6 cm 1200—1800 (1500—2000); 7—15 cm

1500—2000 (1800—2200); en meter. in več 7—13 cm 1600—2000 (2000—2400); grede (kvadrati) 25—35 cm 950—1500 (isto); francoske doge (1000 kg) 26/I, 4—6 m 6000—7000 (isto); sodarsko blago I. vrste 45—80 Din (isto).

Bukovina: hlodi I. 200—270 (isto); obrobjeni plohi I. parjeni 750—1000 (1000—1200); neparjeni I. 700—900 (800—1150); neobrobjeni neparjeni 450

do 800 (800—1000); frize I. parjene 550 do 850 (800—1000).

Borovi hlodi I.: 400—600.

Jesenovi hlodi I.: 450—700.

Brestovi hlodi I.: 250—400.

Gabrovi hlodi I.: 300—350.

Mehki les: merkantilno tesano blago 240—280 (260—300); konične deske I. do III. 375—425 (452—475); paralelne deske I.—III. 475—600 (obdržale staro ceno!).

Brzjavni drogovi: hrastovi 7-meter-ski 50—60, 8-meter-ski 60—80, 10-meter-

ski 80—100 komad (stara cena).

Pragovi hrastovi: 270×18×26 cm 52 do 63; 250×15×25 cm 50—56; 220×14×20 cm 19—24; bukovi 250×15×22 cm 30—35 Din.

Drva: bukove cepanice (do 15% okroglic) I. 19—23 (21—23); bukove cepanice (Hackprügel) 11—16 (13—16); hrastove cepanice (I. do 15% okroglic) 16 do 20 (18—20); hrastove cepanice 10 do 15 (13—15) za 100 kg.

Oglje: bukovo 65—85 (80—85); hrastovo 60—75 (65—75) za 100 kg.

LJUBLJANSKA LESNA BORZA.

Promet še vedno mrtev in je le malo sklepov za manjše količine.

Cene so še vedno neizpremenjene iste kot pred dvema meseci, dasiravno jih je zagrebška borza med tem že dvakrat znižala.

Povprašuje se bo sledečem blagu:

Smrekove letvice, 12/24 mm, samo v dolžini 4 m, 1 vagon, blago mora biti ostrorobo, prirezane glave, očeljeno, suho, vezane v svežnje po 50 komadov. Cena naj se glasi franko vagon nakladalna postaja.

100 kom. tramov 19/24 cm 6 m. — Cena Sušak pristanišče.

1000 m³ hrastovine za gradnjo mostov preko železniških predorov, 6 m dolžine, ca. 40/40 cm (lahko 38/38, 39/39) debeline, navadna kvaliteta, samo da je zdravo blago. Ako se ne more dobiti celega kvantuma, naj se pošlje obvezno ponudbo za toliko blaga, kolikor se ga lahko producira. Cena naj se glasi franko vagon Djevdjelija z navedbo dobavnega roka.

Obrobljena bukovina I., II., z malo lepe III. od 14 cm naprej, od 2 do 5 m dolžine, večinoma 4 do 5 m: 7 m³ 50 mm, 2 m³ 60 mm, 3 m³ 70 mm, 4 m³ 80 mm. Suho. — Franko italijanska meja.

1 vagon smrekovih desk I., II., 1/2 vagona 18 mm in 2/3 24 mm, lahko konično, media 24/25 cm, 16 cm naprej, 4 m, franko vagon italijanska meja.

Pravilnik za nadzorstvo nad živili.

(Nadaljevanje.)

Ostale brezalkoholne pijače, ki niso izdelek iz čistih sadnih ekstraktov, ne smejo nositi sadnih nazivov in ne smejo vsebovati rudninskih kislin ter zdravju škodljivih barv in sredstev za konzerviranje. Izmed organskih kislin so dovoljene: vinska, citronova in mlečna kislina, dočim je oksalna kislina prepovedana. Uporaba umetnih sladil (saharina) je prepovedana.

Pivo mora biti zdravo ter za užitek prikladno.

Prepovedana je prodaja piva, ki 1. zavdarja, ali ki je kislasto; 2. plesnivo; 3. motno pivo, ki je preostalo v sodu, ali ki se je prelilo iz steklenice; 4. pivo, ki je konzervirano potom nedovoljenih sredstev. Tako pivo se mora izločiti iz prometa ter uporabiti za napravo octa, ali pa uničiti.

Zdravju škodljivo pivo, ki se mora uničiti, je ono, ki: 1. vsebuje več kot 0.016 grama žveplene piskline v enem litru, ali ki je pripravljeno iz nedovoljenih sredstev za konzerviranje; 2. pivo, ki ostane v čašah gostov, ali ki se meša s takimi ostanki; 3. pivo, ki preostane pri polnjenju steklenic, ali ki se meša s takim pivom; 4. nevtralizirano pivo, pri katerem se njegova kislina z raznimi sredstvi napravi neobčutna.

Pokvarjeno pivo, ki se mora uničiti, pa je ono, ki: 1. je kislo, oziroma kaže znake kvarjenja; 2. je motno, oziroma ima zopern okus; 3. ki ostaja po točenju v sodu.

Dišave morajo biti prikladne za užitek in nepokvarjene. Vsako potvarjanje dišav, dodajanje sredstev za povečanje teže, barvanje v celem ali v zmletem

stanju je prepovedano. Izrecno se ne sme prodajati z ekstrahiranim cimetom potvorjeni cimet. Originalne pakete za dišave mora trgovec hraniti ter jih na zahtevo pokazati oblastim.

Prodaja kave v potvorjenem stanju ali barvane kave je prepovedana. Ime kave (»Rio«, »Santos« etc.) mora biti res z ozirom na provenienjo iz dotičnega kraja; označba z napačnim krajevnim imenom je prepovedana. Razni surrogati se ne smejo prodajati pod imenom prave kave. Potvorbe surove ali pražene kave se morajo zapleniti in uničiti.

Dalje prihodnjič.

»Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4 Prodaja na obroke!

Trgovci, nabavljajte svoje potrebščine pred vsem pri tvrdkah, ki z oglasi podpirajo vaš tisk!

Obvestilo!

MANUFAKTURNA VELETRGOVINA R. MIKLAVC, »Pri Škofu«, Ljubljana, katera obstoja že preko 60 let in razprodaja na debelo in drobno manufakturno, sukno in vse v to stroko spadajoče blago, natančno svojim cenj. odjemalcem, kakor tudi vsem gg. trgovcem, ki krijejo svojo zalogo v Ljubljani, da je povečala svoje trgovske lokale v celo prvo nadstropje.

Tvrdka drži na zalogi samo blago iz priznanih najboljših svetovnih tovarn v veliki izbiri in najnovejših vzorcih; cene so vsled prvovrstnih zvez jako ugodne. Zaloga se lahko vsak čas neobvezno ogleda.

Za mnogobrojen obisk se priporoča cenj. občinstvu tvrdka

R. MIKLAUC

»PRI ŠKOFU« — LJUBLJANA

Lingarjeva — Medarska ulica — Pred Škofijo

GOSPODJE TRGOVCI!

PRIPOROČAJTE VAŠIM CENJ.
ODJEMALCEM NAŠO PRAVO

KOLINSKO CIKORIJO!

VELETRGOVINA KOLONIJALNE IN ŠPECERIJSKE ROBE
IVAN JELAČIN, LJUBLJANA

ZALOGA SVEŽE PRA-
ŽENE KAVE, MLETIH
DIŠAV IN RUDNINSKE
VODE

TOČNA IN SOLIDNA
POSTREŽBA!

ZAHTEVAJTE CENIK!

Lastnik: Konzorcij za izdajo strokovnega tednika »Mali trgovec«. Za konzorcij in uredništvo: Loize Zajc. Za tiskarno »Merkur«: Otmar Michálek, oba v Ljubljani.